

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2019-11-22
Besvaras senast
2019-12-06

Till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:162 Rysslands angrepp på civilsamhället

Sedan Vladimir Putin återtog presidentposten 2012, efter fyra år som premiärminister, har flera lagar som inskränker civilsamhället möjligheter att verka fritt antagits. Det mest kända exemplet är troligtvis den så kallade agentlagen, som tvingar opinionsbildande organisationer med finansiering från utlandet att registrera sig som ”utländska agenter”. Det innebär att de får en officiell stämpel med mycket negativ klang; i praktiken likställs de med spioner. Hittills har agentlagen i första hand tillämpats mot organisationer som verkar för mänskliga rättigheter.

Genom en annan lagändring har omfattningen av begreppet landsförräderi breddats. Det har lett till att all verksamhet som av myndigheterna bedöms vara ”riktad mot Rysslands säkerhet” kan utgöra grund för åtal. Lagstiftningarna bryter mot såväl Europakonventionen som flera FN-resolutioner som garanterar föreningsfriheten och slår fast rätten för människorättsförsvarare att söka utländsk finansiering utan att drabbas av repressalier eller diskriminering.

Vänsterpartiet menar att det är av största vikt att Sverige i alla lägen står upp för människorättsförsvarares rättigheter att söka och få finansiering för sitt arbete.

En annan strategi som den ryska regimen använder i försöken att kväva oppositionen och människorättsförsvararnas kamp är falska anklagelser. En av de mest uppmärksammade politiska fångarna är den tjetjenske människorättsaktivisten Oyub Titijev. Han greps 2018 och dömdes till fyra års fängelse för påstått narkotikainnehav. Själv menar han att narkotikan planterats hos honom av polisen. Han släpptes dock i förtid sommaren 2019.

Ett annat exempel på denna strategi är den ryske historikern, forskaren och MR-aktivisten Jurij Dmitrijev, som under 30 års tid har kartlagt offren för Stalins terror i Karelen. Många svenska familjer har genom hans verksamhet fått klarhet i försvunna släktingars öden. Dmitrijev har under ett tjugotal år varit verksam i den ansedda MR-organisationen Memorial, som jobbar med forskning kring och publicering av material om Sovjetunionens totalitära historia samt med att övervaka mänskliga rättigheter i dagens Ryssland och i före detta sovjetstater.

Verksamheten, som inleddes på 1990-talet, har sedan några år tillbaka mött

kraftigt motstånd från myndigheterna, och Memorial har tillsammans med en lång rad andra organisationer stämplats som utländsk agent. Den 16 december 2016 arresterades Dmitrijev, formellt anklagad för spridande av barnpornografi. Flera experter bedömer anklagelsen som helt politiskt motiverad. De forskare som arbetar med att synliggöra och avslöja stalinismens brott lever under ständigt hot från den ryska statsmakten.

Mot denna bakgrund vill jag fråga utrikesminister Ann Linde:

1. Avser ministern att verka för att Sverige ska ge ökat stöd till ryska civilsamhällesorganisationer när dessa tvingas verka under ett allt hårdare tryck?
2. Avser ministern att verka för att Sverige ska kräva att Ryssland respekterar människorättsförsvarens rättigheter att söka och få finansiering enligt internationella konventioner?
3. Avser ministern att verka för att Sverige ska engagera sig för dem som forskar om stalinismens brott och utsätts av förföljelse av den ryska regimen?

.....

Yasmine Posio (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welander